

ТЕОРІЯ ТА ФІЛОСОФІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2022-2-01>

УДК 351

Гарькавий І. Б.,

*доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри публічного управління та землеустрою
Класичного приватного університету,
вулиця Жуковського, 70-б, м. Запоріжжя, 69002, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-5431-019X>*

Осипов Д. М.,

*доктор філософії з публічного управління та адміністрування
<https://orcid.org/0000-0002-3693-2243>*

ТЕОРЕТИЧІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ»

Анотація. У статті висвітлено основні підходи до визначення основних теоретичних та методологічних аспектів сутності поняття «публічне управління»; визначено наукові підходи до дефініцій публічного управління; окреслено наукову дискусію навколо теоретичних засад процесу публічного управління. Зазначено про зміну наукових підходів до розуміння сутності поняття «державне управління» і паралельне застосування поняття «публічне управління» в контексті розвитку демократії та громадянського суспільства в Україні. Наголошується на необхідності підвищення ефективності публічного управління на всіх рівнях та перегляду моделі публічно-управлінської діяльності, метою якої має бути задоволення запитів населення на всій території країни. Підкреслюється, що управління – складний суспільний процес, що передбачає цілеспрямований вплив на людську діяльність, на соціум з метою отримання конкретного очікуваного результату. Вказано, що публічне управління є різновидом суспільно корисної діяльності, яка здійснюється певною сукупністю суб'єктів, зокрема органами державної влади, взаємопов'язаними з публічним управлінням, адже публічне управління здійснюється частиною самого суспільства. Публічне управління виникає як результат певної суспільної угоди між державою і суспільством. Суб'єктом і в той же час об'єктом публічного управління виступає громадянське суспільство, громадські об'єднання, організації, органи державної влади.

Акцентується увага на тому, що державна політика децентралізації передбачає трансформацію на територіальному рівні органів місцевого самоврядування в реального суб'єкта влади з повноваженнями та ресурсами які дозволять вирішувати всі організаційні, соціальні, фінансові та інші питання на певній території сенсі.

Як цитувати: Гарькавий І. Б., Осипов Д. М. Теоретичі та методологічні аспекти сутності поняття «Публічне управління». *Державне будівництво*. 2022. № 2 (32). С. 6–15.
DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2022-2-01>

In cites: Garkavyu, I.B., Osypov, D.M. (2022). Theoretical and methodological aspects of the essence of the concept of "Public governance". *State Formation*, 2 (32), 6–15.
DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2022-2-01> [in Ukrainian].

Ключові слова: громадянське суспільство, демократія, держава влада, державне управління, публічна влада, публічне управління, суспільні процеси.

Постановка проблеми. Розбудова потужної конкурентоспроможної держави (в політичному та соціально-економічному сенсах) з високим науковим і духовним потенціалом зумовлює потребу в оновленні механізмів суспільного розвитку, в модернізації парадигми організації системи публічного влади в країні, в підвищенні рівня життя людей, у реформуванні та вдосконаленні самої системи державного та самоврядного управління. Потребує особливої уваги й проблема підвищення ефективності публічного управління на всіх рівнях, також необхідним є перегляд моделі публічно-управлінської діяльності, метою якої має бути задоволення запитів населення на всій території країни.

Останнім часом у вітчизняній науковій думці дещо змінилися підходи до розуміння сутності поняття «державне управління» і все частіше застосовується термін «публічне управління», що, безумовно, більше відповідає тенденціям розвитку демократії та громадянського суспільства в Україні.

Тому проблема розкриття теоретичних та методологічних аспектів публічного управління наразі є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та методологічні аспекти публічного управління висвітлювали О. Михайловська [1], Н. Арабаджийски [2], К. Колесникова [9], Л. Ладонько [11], О. Лазор [10], О. Оболенський [12], М. Пасальський [13], О. Пухкал [16], Г. Сабурова [18], Н. Ткаленко [11], І. Тютюнник [16], Н. Філіпова [11], І. Чикаренко [23], Ю. Шаров [22; 23] та ін.

Мета статті – висвітлити основні підходи до визначення основних теоретичних та методологічних аспектів сутності поняття «публічне управління»; визначити наукові підходи до дефініцій публічного управління; окреслити наукову дискусію навколо теоретичних засад процесу публічного управління.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, загалом управління – складний суспільний процес, що передбачає цілеспрямований вплив на людську діяльність, на соціум з метою отримання конкретного очікуваного результату. Оскільки суспільство є самокерованою цілісною динамічною системою, завдяки процесу управління воно має змогу в якісному та кількісному відношенні стабільно розвиватися, постійно підтримуючи дієву взаємодію з середовищем. Суспільство як система охоплює різні підсистеми, організації (національні, професійні, вікові, громадські, трудові тощо), розвиток якого відбувається під впливом механізмів соціальної регуляції.

Управління є суспільним явищем, свідомим регулюванням суспільних відносин, власне впливом, спрямованим на реалізацію мети. Загалом публічне управління визначається як вплив суб'єкта управління (що володіє публічною

владою) на суспільство, суспільні процеси, суспільні відносини – як об'єкт управління).

Як зазначає К. Колесникова, «за наявності рис публічності державне управління внаслідок впровадження публічного адміністрування перетворюється на публічне управління» [9, с. 44].

У контексті розбудови демократичного суспільства все більше набирає актуальності публічне управління та відповідальність за його наслідки.

Як зазначають В. Бакуменко та В. Башкатов, «важливу роль у цьому процесі також відводять: створенню системи громадської участі у прийнятті управлінських рішень, створенню єдиного інформаційного ресурсу проєктів державних рішень, керуванню за принципами колективності, розбудові інститутів громадянського суспільства» [3].

Сутність поняття «публічне управління» згідно з визначенням, наданим Програмою розвитку ООН – це «цілісний механізм реалізації влади (політика, правила, процедури, системи, організаційні структури, персонал тощо), який фінансується за рахунок державного бюджету і відповідає за управління і координацію роботи виконавчої гілки влади та її взаємодію з іншими зацікавленими сторонами в державі, суспільстві та зовнішньому середовищі» [24].

Поняття «публічне управління» вживається в різних значеннях: «діяльність державних службовців і політиків, структури і процедури органів державної влади, системне вивчення чи то діяльності, чи то структур та процедур» [8, с. 12–13].

На думку В. Цветкова, «криза українського суспільства – це значною мірою криза управління» [20, с. 21].

Окремі трактування публічного управління представлено в таблиці 1.

У наукових працях з державного управління нерідко порівнюються терміни «публічний» та «державний», «загальнонародний», «суспільний», «відкритий», «гласний» тощо [7, с. 22]. Як зазначає Ю. Шаров, в європейському дискурсі поняття «публічне (державне) управління» охоплює три виміри: урядування (governance); адміністрування (administration); менеджмент (management) [22].

Об'єктом управління є різні форми суспільних відносин, зв'язків, поведінки та діяльності людей, на які спрямований вплив суб'єкта управління. Об'єктом управління може бути й суб'єкт управління, якщо він перебуває на нижчому ступені ієрархії управління.

Щодо суспільства загалом, його конкретних, відносно самостійних осередків, то ці утворення певною мірою можуть бути водночас і об'єктом, і суб'єктом управління. Об'єкт, виконуючи роль відносно самостійного суб'єкта, може не виконати явно неправильне, необґрунтоване рішення, – він може спонукати суб'єкт управління скоригувати або взагалі відмінити таке рішення» [19, с. 45–46].

Таблиця 1

Основні дефініції поняття «публічне управління»

Table 1

Basic definitions of the concept of «public administration»

Джерело, автор	Тлумачення поняття «публічне управління»
Глосарій Програми розвитку ООН [4]	Публічне управління – галузь практики та теорії, яка є ключовою для публічного адміністрування та зосереджена на внутрішній діяльності державних установ, зокрема на вирішенні таких управлінських питань, як контроль, керівництво, планування, організаційне забезпечення, забезпечення інформаційними технологіями, управління персоналом та оцінка ефективності.
О. Пухал, І. Тютюнник [16, с. 96]	Публічне управління – елемент системи управління суспільним розвитком в демократичній правовій державі, що істотним чином відрізняється від традиційного (бюрократичного) концепту державного управління за такими критеріями, як: характер влади, що має бути демократичною, підзвітною і прозорою; керуючі суб'єкти (публічна влада у широкому сенсі або публічна адміністрація у вузькому); можливість і необхідність залучення до відповідної владно (управлінської діяльності) об'єктів управління – бізнес, інститути громадянського суспільства, соціально активних громадян інших недержавних акторів.
Н. Арабаджийски [2]	Публічне управління – управлінський процес, при якому держава виконує свої функції завдяки діяльності окремих груп, що взаємодіють один із одним для досягнення загальних цілей держави (публічних цілей).
О. Михайловська [11]	Публічне управління – це управління, у якому бере участь народ, бо згідно з Конституцією України джерелом публічної влади є народ, хоча, якщо судити з вищезазначеного, народ цією владою не володіє, лише бере деяку участь у ній.
С. Чернов [21]	Публічне управління – організуючий і регулюючий вплив держави на суспільну життєдіяльність людей з метою її впорядкування, збереження чи перетворення, базуючись на владній силі, яка обмежує дієвий суспільний контроль.
О. Оболенський [12]	Публічне управління – це здійснення сукупності раціональних впливів на функціонування та розвиток колективу людей на основі програми управління та інформації про поведінку та стан об'єкта управління, спрямованих на підтримку, поліпшення та розвиток об'єкта управління для досягнення наперед визначеної сукупності цілей.
М. Пасальський [13, с. 18]	Публічне управління – це діяльність, яка забезпечує ефективне функціонування системи органів державної влади, регіонального врядування, органів місцевого самоврядування, громадських (неурядових) організацій, фізичних осіб та інших суб'єктів громадянського суспільства з метою реалізації державної політики у різних сферах суспільного життя.
І. Петрова, О. Руда [14, с. 132]	Публічне управління як об'єкт наукового пізнання – складне та багатопланове утворення, основою якого є концепція, що впливає із тісного взаємозв'язку політики і права, управління й влади, політичної системи та суспільства загалом, а також взаємодії суспільства з різними елементами соціальної системи Публічне управління завжди здійснюється у контексті подій, що відбуваються в суспільстві і в реальних соціально-економічних, політичних і культурних умовах.
О. Лазор [10, с. 115]	Публічне управління – цілеспрямований, організаційний та регулюючий вплив органів публічної влади на стан і розвиток суспільних процесів, свідомість, поведінку та діяльність особи і громадянина з метою досягнення мети та реалізації функцій суспільства, відображених у Конституції та інших нормативно-правових актах. Публічне управління ширше за державне за обсягом і змістом.

У науковому світі існує думка, що «поняття публічного управління має розкриватися більш вузько – через діяльність виконавчої гілки влади і адміністративного апарату, що разом з органами місцевого самоврядування становлять поняття публічної адміністрації, основними структурними елементами якої є: державні органи виконавчої влади; адміністративний апарат; виконавчі органи місцевого самоврядування» [15, с. 489–490].

Як зазначають дослідники, «публічне управління» передбачає практичний, організуючий і регулюючий вплив держави на суспільну життєдіяльність людей, а його зміст поєднує державне управління з поняттям «справа народу».

Головною рисою теорії публічного управління є те, що люди розглядаються з позиції активних учасників державного управління. Відповідно до ст. 5 Конституції України народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади й органи місцевого самоврядування, відтак специфічні функції держави набувають ознак публічності [11].

Як зауважують учені, поняття «public administration можна асоціювати з державним управлінням у широкому сенсі, принаймні з таким його розумінням, де основою діяльності держави (органів державної влади), визнається не лише створення умов для як найповнішої реалізації функцій держави, але й основних прав і свобод громадян, узгодження різноманітних груп інтересів у суспільстві та між державою і суспільством, забезпечення суспільного розвитку відповідними ресурсами» [5, с. 157].

Публічне управління є різновидом суспільно корисної діяльності, яка здійснюється певною сукупністю суб'єктів, зокрема органами державної влади, що взаємопов'язані з публічним управлінням, адже публічне управління здійснюється частиною самого суспільства. Публічне управління виникає як результат певної суспільної угоди між державою і суспільством.

Суб'єктом і в той же час об'єктом публічного управління виступає громадянське суспільство, громадські об'єднання, організації, органи державної влади.

Вплив суб'єктів, які володіють публічною владою, на об'єкт з метою досягнення суспільних інтересів [6].

На думку В. Рубцова, «зміст управління органами публічної влади розкривається через виконання цими органами конкретних функцій управління, до яких відносять: регіональне прогнозування і планування економічного та соціального розвитку; визначення соціальної політики, економічне управління, прогнозування зайнятості населення тощо» [17, с. 295].

Публічне управління – це комплексний процес державного та муніципального управління, метою якого є контроль діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування з боку громадян через систему виборчого права.

Як зазначає дослідниця Г. Сабурова, процес публічного управління можна відобразити таким чином:

1) опосередковане публічне управління, до якого належить діяльність органів виконавчої влади всіх рівнів, тобто суто державне управління, але з елементами публічного адміністрування; судова гілка влади з елементами публічного адміністрування та суто публічне адміністрування;

2) безпосереднє публічне управління, яке охоплює діяльність законодавчої гілки влади, діяльність органів місцевого самоврядування з елементами державного управління та діяльність громадських і недержавних організацій, установ та бізнес-структур [18].

На думку дослідників Ю. Шарова та І. Чикаренко, останнім часом сфера публічного управління підпорядковується менеджеріальній парадигмі, про що свідчить орієнтація на користувача, на результативність управлінської діяльності та тенденцію сприйняття державних службовців як ефективних менеджерів [23].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, загалом публічне управління є системою, що складається з організаційного, політичного, правового, економічного механізмів державного управління та механізму місцевого самоврядування. Публічне управління суттєво відрізняється від державного управління за характером влади, за суб'єктами управління, за управлінською діяльністю об'єктів управління.

Основною ідеєю публічного управління є управління суспільством разом із самим суспільством, де партнерами публічної влади у вирішенні широкого кола суспільно значущих і важливих питань є громадські об'єднання, релігійні організації, різні інститути громадянського суспільства, комерційні установи тощо, юридичні та приватні особи, а також здійснення громадського контролю публічно-управлінських рішень тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз теоретичних підходів до визначення сутності складових дефініцій публічного управління та адміністрування / О. Михайловська, Н. Філіпова, Л. Ладонько, Н. Ткаленко. *Університетські наукові записки*. 2016. № 58. С. 241–253.

2. Арабаджийски Н. Шляхи в теорії публічного управління *Аспекти публічного управління*. 2014. Том 2. № 1–2. С. 5–11. DOI: <https://doi.org/10.15421/15141>

3. Бакуменко В. Д., Башкатов В. М. Механізми державного управління демократичними змінами : монографія. Київ : АМУ, 2015. 180 с.

4. Глосарій Програми розвитку ООН. URL: <http://www.unpan.org/Directories/UNPublicAdministrationGlossary>

5. Державне управління. Енциклопедія державного управління : у 8 т. Т. 1. *Теорія державного управління* / наук. редколегія : В. М. Князєв, І. В. Розпутенко та ін. Київ : НАДУ, 2011. С. 157–159.

6. Державне управління: теорія і практика / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ : Юрінформ Інтер, 1998. 432 с.

7. Кілієвич О. Англо-український глосарій термінів і понять з аналізу державної політики та економіки. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. 510 с.

8. Кобилянський Юліан. Латинсько-український словар для середніх шкіл. Відень, 1912. 660 с.

9. Колесникова К. Співвідношення державного управління та публічного адміністрування у процесі системної трансформації. *Публічне управління: теорія та практика*. 2013. № 3 (15). С. 41–45.

10. Лазор О. Я., Лазор О. Д. Публічне управління та адміністрування: ретроспектива деяких теоретичних аспектів. *Університетські наукові записки*. Львів. 2015. Вип. 56. С. 111–121.

11. Михайловська О. В., Філіпова Н. В., Ладонько Л. С., Ткаленко Н. В. Аналіз теоретичних підходів до визначення сутності складових дефініцій публічного управління та адміністрування. *Науковий часопис «Університетські наукові записки»*. 2016. № 2 (58). С. 241–253.

12. Оболенський О. Ю. Провісники нового публічного управління. *Розвиток публічного адміністрування на засадах менеджменту: європейський контекст* : матеріали наук.-практ. конф., Дніпропетровськ, 15–16 травня 2009 р. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2009. С. 3–8.

13. Пасальський М. Концепція публічного управління у сучасній юридичній науці. *Юридична Україна*. Київ, 2015. № 7–8. С. 17–21.

14. Петрова І., Руда О. Публічне управління як фактор і стимулятор модернізації адміністративного права. *Адміністративне право і процес*. 2017. № 6. С. 131–135.

15. Публічне врядування і публічне адміністрування. Енциклопедія державного управління : у 8 т. Т. 8 : *Публічне врядування* / наук. редкол. : В. С. Загорський, С. О. Телешун та ін. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. С. 488–491.

16. Пухкал О. Г., Тютюнник І. В. Теоретико-методологічні підходи визначення сутності поняття публічного управління. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 18. С. 93–97.

17. Рубцов В. П., Перинська Н. І. Державне управління та державні установи : навч. посіб. для дистан. навч. Київ : Університет «Україна», 2008. 440 с.

18. Сабурова Г. Б. Основні напрями розвитку системи публічного управління в Україні. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2021. Вип. 21. С. 23–27. DOI: <https://doi.org/10.32843/pma2663-5240-2021.21.5>

19. Соціальне управління : довідник / В. Л. Василенко (кер. авт. кол.) та ін. ; упоряд. В. О. Тихонович та ін. Київ : Політвидав. України, 1986. 415 с.

20. Цветков В. Державне управління: основні фактори ефективності (політико-правовий аспект). Харків : Право, 1996. 164 с.

21. Чернов С. І., Гайдученко С. О. Текст лекцій з дисципліни «Публічне адміністрування». Харків : ХНУМГ, 2014. С. 7.

22. Шаров Ю. П. Інноваційні інструменти публічного адміністрування: європейський контекст. *Публічне управління: теорія та практика*. Харків : ДокНаукДержУпр, 2010. № 1. С. 5–9.

23. Шаров Ю., Чикаренко І. Європейські стандарти публічного управління: проекція на муніципальний рівень. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2010. Вип. 1 (4). С. 295–304.

24. Public administration. URL: <http://www.unpan.org/DPADM/ProductsServices/Glossary/tabid/1395/language/enUS/Default.aspx>

Стаття надійшла до редакції 24.10.2022 р.

Стаття рекомендована до друку 25.11.2022 р.

Garkavyi I. B.,

Doctor in Public Administration, Full Professor, Full Professor of the Department of Public Administration and Land Management Classical private University, 70-b Zhukovsky Street, Zaporizhzhia, 69002, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-5431-019X>

Osypov D. M.,

PhD of Public Administration,

<https://orcid.org/0000-0002-3693-2243>

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS OF THE ESSENCE OF THE CONCEPT OF “PUBLIC GOVERNANCE”

Annotation. The article highlights the main approaches to defining the main theoretical and methodological aspects of the essence of the concept of “public administration”; identified scientific approaches to the definitions of public administration; outlines a scientific discussion around the theoretical foundations of the process of public administration. The change of scientific approaches to understanding the essence of the concept of “public administration” and the parallel application of the concept of “public administration” in the context of the development of democracy and civil society in Ukraine. Emphasis is placed on the need to increase the efficiency of public administration at all levels and to revise the model of public administration, which should aim to meet the demands of the population throughout the country. It is emphasized that management is a complex social process that involves purposeful influence on human activity, society in order to obtain a specific expected result.

It is stated that public administration is a kind of socially useful activity carried out by a certain set of entities, including public authorities, which are interconnected with public administration, because public administration is carried out as part of society itself. Public administration arises as a result of a certain social agreement between the state and society. The subject and at the same time the object of public administration is civil society, public associations, organizations, public authorities. Emphasis is placed on the fact that the state policy of decentralization involves the transformation at the territorial level of local government into a real entity with powers and resources that will address all organizational, social, financial and other issues in a given area. Public administration is a complex process of state and municipal administration, the purpose of which is to control the activities of public authorities and local self-government by citizens through the system of suffrage. Public administration is a type of socially useful activity carried out by a certain set of entities, in particular public authorities, which are interconnected with public administration, because public administration is carried out as part of society itself. Public administration arises as a result of a certain social agreement between the state and society.

The subject and at the same time the object of public administration is civil society, public associations, organizations, public authorities. Public administration is a system consisting of organizational, political, legal, economic mechanisms of public administration and the mechanism of local self-government. The main idea of public administration is the management of society together with society itself, where partners of public authorities in addressing a wide range of socially important and important issues are public associations, religious organizations, various civil society institutions, commercial institutions, etc., legal entities and individuals. exercising public control over public administration decisions, etc.

Keywords: *civil society, democracy, state power, public administration, public administration, public authority, social processes.*

REFERENCES

1. Mykhailovska, O.V., Filipova, N.V., Ladonko, L.S., Tkalenko, N.V. (2016). Analysis of Theoretical Approaches to Determining the Nature Components of Definitions of Public Administration and Management. *University scientific notes*, no. 58, 241–253 [in Ukrainian].
2. Arabadzhyisky, N. (2014). Directions in the theory of public administration. *Public Administration aspects*, tom. 2, no. 1–2, 5–11. DOI: <https://doi.org/10.15421/15141>
3. Bakumenko, V.D., Bashkatov, V.M. (2015). Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia demokratychnymy zminamy. Kyiv: AMU [in Ukrainian].
4. Hlosarii Prohramy rozvytku OON. URL: <http://www.unpan.org/Directories/UNPublicAdministrationGlossary>
5. Public Administration. (2011). Encyclopedia Of Public Administration: u 8 t. T. 1. *Theory of Public Administration*; V.M. Kniaziev, I.V. Rozputenko and others (Eds.). Kyiv: NADU, 157–159 [in Ukrainian].
6. Derzhavne upravlinnia: teoriia i praktyka (1998); V.B. Averianova (Ed.). Kyiv: Yurinvom Inter [in Ukrainian].
7. Kiliievych, O. (2003). Anhlo-ukrainskyi hlosarii terminiv i poniat z analizu derzhavnoi polityky ta ekonomiky. Kyiv: Vyd-vo Solomii Pavlychko «Osnovy» [in Ukrainian].
8. Kobylianskyi, Y. (1912). Latynsko-ukrainskyi slovar dlia serednikh shkil. Viden [in Ukrainian].
9. Kolesnykova, K. (2013). The relationship between public administration and public administration in the process of systemic transformation. *Publichne upravlinnia: teoriia ta praktyka*, vol. 3 (15), 41–45 [in Ukrainian].
10. Lazor, O.Ya., Lazor, O.D. (2015). Public Management and Administration: Some Retrospective Theoretical Aspects. *Universytetski naukovy zapysky*, vyp. 56, 111–121 [in Ukrainian].
11. Mykhailovska, O.V., Filipova, N.V., Ladonko, L.S., Tkalenko, N.V. (2016). Analiz teoretychnykh pidkhodiv do vyznachennia sutnosti skladovykh definitsii publichnoho upravlinnia ta administruvannia. *Universytetski naukovy zapysky*, no. 2 (58), 241–253 [in Ukrainian].
12. Obolenskyi, O.Yu. (2009). Provisnyky novoho publichnoho upravlinnia. Rozvytok publichnoho administruvannia na zasadakh menezhmentu: yevropeyskyi kontekst: materialy nauk.-prakt. konf., Dnipropetrovsk, 15–16 travnia 2009 r. 3–8. Dnipropetrovsk: DRIDU NADU [in Ukrainian].
13. Pasalskyi, M. (2015). The concept of public administration in modern legal science. *Legal Ukraine*, no. 7–8, 17–21 [in Ukrainian].
14. Petrova, I., Ruda, O. (2017). Public administration as a factor and stimulator of modernization of administrative law. *Administrative law and process*, no. 6, 131–135 [in Ukrainian].
15. Publichne vriaduvannia i publichne administruvannia. (2011). Entsyklopediia derzhavnoho upravlinnia: u 8 t. T. 8: *Publichne vriaduvannia*; V.S. Zahorskyi, S.O. Teleshun (Eds.). Lviv: LRIDU NADU, 488–491 [in Ukrainian].
16. Pukhkal, O.G., Tyutyunnyk, I.V. (2015). Theoretical and methodological approaches to determining the essence of the concept of public administration. *Investments: practice and experience*, no. 18, 93–97 [in Ukrainian].
17. Rubtsov, V.P., Perynska, N.I. (2008). Derzhavne upravlinnia ta derzhavni ustanovy. Kyiv: Universytet «Ukraina» [in Ukrainian].
18. Saburova, H.B. (2021). Main directions of developing the public management system in Ukraine. *Public management and administration in Ukraine*, vyp. 21, 23–27. DOI: <https://doi.org/10.32843/pma2663-5240-2021.21.5> [in Ukrainian].
19. Sotsialne upravlinnia: dovidnyk (1986); V.L. Vasylenko and others (Eds.). Kyiv: Polityvdav [in Ukrainian].

20. Tsvietkov, V. (1996). Derzhavne upravlinnia: osnovni faktory efektyvnosti (polityko-pravovyi aspekt). Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].

21. Chernov, S.I., Haiduchenko, S.O. (2014). Tekst leksii z dystsypliny «Publichne administruvannia». Kharkiv: KhNUMH [in Ukrainian].

22. Sharov, Yu.P. (2010). Innovatsiini instrumenty publichnoho administruvannia: yevropeyskyi kontekst. *Publichne upravlinnia: teoriia ta praktyka*, no. 1, 5–9. Kharkiv: DokNaukDerzhUpr [in Ukrainian].

23. Sharov, Yu., Chykarenko, I. (2010). Yevropeyski standarty publichnoho upravlinnia: proektsiia na munitsypalnyi riven. *Public administration and local governmen*, vyp. 1(4), 295–304. DRIDU; NADU [in Ukrainian].

24. Public administration. URL: <http://www.unpan.org/DPADM/ProductsServices/Glossary/tabid/1395/language/enUS/Default.aspx> [in Ukrainian].

The article was received by the editors 24.10.2022.

The article is recommended for printing 25.11.2022.

